

Sehän menee kuin Korkealassa

Strömsön vasta-kohta löytyy Hiljasen perheen omavaraisuuteen pyrkivältä tilalta. Oman ruokansa kasvattamista opetellessa saa aikuinenkin elää kuin lapsi.

UU LIKKI VILO
JYVÄSKYLÄ

Eläimiä oli kotona se tavallinen määrä: kaksi lehmää, hevonen ja sika.

Nuori **Sinikka Hiljanen** kaatoi lypsämänsä maidon separaattoriin, joka erotteli maidon kermäksi ja kurriksi. Puukirnun avulla kermasta sai lopulta voita. Naapurissa hän olisi päässyt helpommalla: naapurilla oli kammella toimiva kirnu.

Nykyään muutaman lehmän maitoa ei kirnuta, sillä siinä ei ole enää mitään järkeä.

Maito ja voi haetaan kaupasta. Alhaisia kuluttajahintoja hyvitetään tilallisille maataloustuilla, ja niin maailma pyörii.

Paitsi, jos eletään kuten Hiljasen perheessä, jossa maailma pyöriikin toiseen suuntaan. Heidän tilansa Korkeala on sellainen, millaisia tilat ennen olivat. Tavoitteena perheellä on mahdollisimman korkea omavaraisuus.

Eläimet palasivat tilalle muutama vuosi sitten, 50 vuoden tauon jälkeen.

Karja askeltaa **Heikki Hiljasen** perässä lehmänkellot kiltkaen. Keski-Suomen katolla lunta riittää: täällä ihmiset asuvat 200 metriä merenpinnan yläpuolella. Nyrölän kylästä käydään Jyväskylässä kevättä katsomassa.

Valosaastetta on niin vähän, että Ursa on pystyttänyt Nyrölään Sirkuksen tähtitornin. Avaruudessa pyörii kylän mukaan nimetty asteroidi.

Sonnin kokoinen, tumma otus kauhuo jonon kärjessä kuin puskutraktori. Perässä tepsuttaa ryhmä kyyttöjä.

Valtava eläin ei ole sonni, vaan Kardemumma-lehmä. Jos **Miira Hiljanen** olisi aavistanut millainen mörssäri vasikasta tulee, hän ei olisi ehkä miehensä hankintaa kannattanut. Miira hoitaa Korkealassa aamulypsyt.

Kardemumma tosin auttoi uusia asukkaita särkeämään jäätä kylän asukkaisiin pistäytymällä karkuretkellä naapurissa päässin kanssa.

Ennen muuttamistaan perhe asui Keravalla. He työskentelivät markkinakauppaina ja Heikki eli kesäajat Korkealassa. Järvi-Suomessa asuessa oli helppo kiertää mökkipaikkakunnat.

Ajatus pysyvistä muutosta metsän keskelle, pimeään, kantoveden varassa olevalle tilalle tuntui kuitenkin pitkään liian isolta askeleelta.

"Vaikka ei olisi elukoita, aina on joku homma tekemättä."

HEIKKI HILJANEN

Omavaraisuuteen pyrkiminen vaatii valtavasti aikaa ja tulkittomasti työtä, Heikki painottaa. "Vaikka ei olisi elukoita, aina on joku homma tekemättä."

Silti aihe herättää kiinnostusta. Valtimon Rasimäelle on tekeillä Suomen ensimmäinen omavaraopisto, jonka ensimmäiset kurssit on määrä pitää keväällä 2020.

Myös epäonnistuminen on omavaraisuudessa varenvarmaa. "Sehän meni kuin Korkealassa" on täällä lentävä lause. Epäonnistuminen on sitä paitsi ihanaa, Heikki pohtii. Jos epäonnistuminen pelottaisi, tilan kasvihuoneessa tuskin pulikoisi kesäisin särkiä ja ahvenia.

Hiljasen perhe arvostaa sitä, että ruoka tulee omasta maasta. Pöytään on katettu mehua kylän mehustamossa puristetuista omenoista ja pullia tilan maidosta ja munista. Kesällä turvesuolla työskennellyt Heikki on nyt isyyslomalla. Heikin sylissä nuorin lapsi Aava, istumassa Miira Hiljanen sylissä 7-vuotias Liisi.

Kyytöt valikoituivat tilalle siksi, etteivät ne tuota liikaa. Maitoauton kyytiin maitoa ei saisi tien huonon kunnon takia.

"Toisen olennon tappaminen on maailman kamalin asia."

HEIKKI HILJANEN

Idean Heikki sai Uudenkaupungin kalakasvattamon kiertovesilaitoksesta.

Kalat tuottavat ravinteita, joiden rikastama vesi ohjataan kasveille.

Kun omavaraisuuteen liittyviä käännteitä on kirjannut tilan nimeä kantavaan blogiin ylös, hän on huomannut tehneensä samalla valtavasti uutta.

Epänormaalista on tullut hiljalleen normaalia. "En ollut ennen ajanut traktorilla, en lypsänyt, en tehnyt maitomittauksia. Tässä saa olla yli 30-vuotiaana kuin lapsi."

Tilalla on kokeiltu monenlaisten eläinten pitoa. Syöttöpossua tilalla ei ole, sikaruton uhan ja siihen liittyvien määrysten takia. Vuohet saivat lähteä hypittyään ukin auton katolla.

Vanhaan aittaaan rakenne-

tussa kanalassa kuivikkeita pöyhii kirjava kanaparvi.

Heikki koppaa syliinsä 12-vuotiaan kanan, jonka nimi on ehkä Tupuna. Se saa muiden tavoin elää niin kauan kuin päiviä riittää.

Kukotkin lopetetaan vasta, kun ne ovat niin vanhoja, että alkavat tapella keskenään. Hiljanen teurastaa ja kynii kukot itse. Vaikka Heikki puhuu tappamisesta mutkattomasti, se on hirveintä, mitä hän tietää.

Kun eläimen viimeinen päivä lähestyy, yönä lyhenevät. "Toisen olennon tappaminen on maailman kamalin asia", Heikki pohtii. "Itselle asia pitää perustella tarkkaan."

Tottuminen paikalliseen elämänmenoon vaatii perheeltä muutaman vuoden harjoittelun. Kylällä puhutaan vuolaaseen tapaan tyhjää, nyröläläisittäin.

Hiljasen perheessä luotetaan pelkkää omavaraisuutta enemmän yhteisön voimaan. Kaikkea ei kannata tehdä itse, vaan suosia vaihdantataloutta. "Kylällä on ollut vaihdantaa aina."

Maitoa vaihdetaan kyläläisten kesken muihin hyödykkeisiin, sillä omaan käyttöön maitoa tulee yksinkertaisesti liikaa.

Ylijäänyttä maitoa annetaan esimerkiksi naapurille, jolta perhe saa vastineeksi porkkanat ja perunat talveksi.

Vanhana lypsykoneena Heikki sai Turun kupeesta, kun kävi purkamassa lampolaksi muutettavalta tilalta vanhat parret.

"Kukaan ei vanhoja laitteita käytä, joten niiden hinta on romahtanut."

"En voi vaikuttaa kaikkien maailmaan, mutta omaan maailmaani voin."

HEIKKI HILJANEN

Matkalla hurautamme Nyrölän kylän läpi. Vanha kyläkauppa nukkuu mustin ikkunoin raitin kupeessa.

80-luvulla maitotilat olivat alueella yleinen näky, nyt niitä on enää muutama. Heikkiä harmittaa, ettei monissa paikoissa enää näe, mistä ruoka tulee.

"Kun näkee lehmä laiduntamassa, tuntuu, että kylä elää."

Toivoa elämästä kuitenkin on. Talkoohengellä Nyrölässä on rakennettu luontopolkuja ja jopa kallioplaneetaario. Vanhan kyläkoulun osti pariskunta, joka kunnostaa rakennusta yhteiseen käyttöön. Kyläkoulussa järjestettyyn kauneimmat joululaulut -tapahtumaan otti osaa 260 kyläläisestä sata.

Päiväkodilta jatkamme matkaa tekemään vaihtokuppaa

Opinnoista apua omavaraisuuteen

UU LIKKI VILO

Keravalaisyyntisellä Heikki Hiljasella ei ole kokemusta maatalon hoidosta, joten hän on kouluttautunut oppiakseen työhön vaadittavia taitoja.

Hiljanen haki Kainuun ammattiopistoon opiskelemaan maatalousalan perustutkintoa. Sieltä otettiin yhteyttä ja ehdotettiin, että haastattelu tehtäisiin Skype-videopuhelun kautta.

"Sanoin, etten mitään sellaisia käytä ja kysyin, milloin sopisi tulla paikan päälle haastattelun."

Opettaja kertoi myöhemmin ajatelleensa tuolloin, että jos Hiljanen on oikeasti ylihuomenna Kajaani, hän saa paikan.

Kun Hiljanen aloitti opiskelut, maidontuotanto vilahti mielessä yhtenä vaihtoehtona. Maidon tuottajahinnan syöksy sinetöi ajatuksen mahdottomuuden. Hän harkitsi myös lampaista, mutta pää kääntyi opettajan kannustuksesta nauttojen suuntaan.

Koulut on käyty ja tila löytyy. Miksei perhe keskity vain yhteen asiaan - vaikka emolehmiin - ja ryhdy perinteisemmiksi maatalousyrittäjiksi?

"En uskalla", Heikki toteaa. Pienimuotoinen tila ei tarvitse suuria velkoja. "Etsin, mistä saisi järkevällä eläinmäärällä järkevästi rahaa. Opiskelin emolehmätilalla, jossa oli pari sataa emoa. Liikevaihto oli samaa luokkaa kuin pienellä lypsäkarjatilalla."

Miira Hiljanen ei erikoistunutta tilaa edes kaipaa, sillä nykyinen elämäntyyli tarjoaa heidän elämäänsä enemmän vaihtelua.

Valkoiset Hy-Line -tuotantokanat eivät saa isännältä pisteitä järjenkäytöstään. Kanat ulkoilivat kesällä, kun passin asetui kettu. Kukot huusivat varoitusta, ja kaikki muut kiiruhtivat sisään, mutta Hy-linet tepsuttivat suoraan ketun suuhun.

Heikki hakee Taimin hiljattain remontoitua Kintauden päiväkodista. Lapset ovat sopeutuneet hyvin kylälle ja omavaraiseen elämäntyyliin.

hakemalla puruja mehiläistarhaaja **Antti Vestolalta**.

Puraa syntyy pesin tarvittavien puukehien rakennustöissä. Muovikehikkoja saisi kaupasta valmiina, mutta Vestola ei sellaisia halua: "Kuka nyt niin hullu olisi, ettei tekisi itse."

Vuosi sitten Nyrölään palasi myös Heikin äiti Sinikka. Selalaista isompaa projektia ei olekaan, missä äiti ei olisi apuna, Heikki kertoo.

Heikin haaveena ei ole, että maailma pyörisi omavaraisuudella ja vaihdantataloudella. Hänelle elämäntyyli kuitenkin sopii.

"En voi vaikuttaa kaikkien maailmaan, mutta omaan maailmaani voin."

Sinikasta on hyvä, että lapsenlapsetkin tottuvat maalaiselämään.

Separattorikin on jo hankittu voin tekoa varten.